

Pasaulinė sveikatos organizacija kovo mėnesį skelbia storosios žarnos vėžio žinomumo mėnesiu - kuo daugiau gyventojų sužinos apie šios ligos grėsmes ir apie galimybę profilaktiškai išsirtinti, tuo, galbūt, greičiau kreipsis į gydytoją.

Kolorektalinis vėžys (storosios žarnos) yra viena iš 5 dažniausiai pasitaikančių vėžio lokalizacijų Lietuvoje. Kasmet užregistruojama apie 1700 naujų storosios žarnos vėžio atvejų, nuo kurio miršta daugiau kaip 800 žmonių.

Sergamumas storosios žarnos vėžiu Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų šalių, nuosekliai didėja, tačiau šiuo metu dar yra žymiai mažesnis nei Vakarų ir Šiaurės Europos šalyse. Tačiau Lietuvos pacientų, susirgusių storosios žarnos vėžiu, išgyvenamumo rodikliai, deja, yra vieni mažiausių Europoje. Pagrindinis veiksnys, lemiantis mažus išgyvenamumo rodiklius, yra diagnozuotos ligos stadija.

Mūsų šalyje šio tipo vėžys pagal sergamumą tarp vyrų yra ketvirtoje vietoje, tarp moterų – trečioje. Storosios žarnos vėžys laikomas civilizacijos liga: technologijos, komfortas kartu su nauda atnešė ir žalos sveikatai. Netaisyklinga mityba, judėjimo stoka, rūkymas, ilgas sėdėjimas – dažno iš mūsų rutininiai įpročiai, kuriuos keisti paprastai imamės tik išgirdę diagnozę – vėžys.

Kolorektaliniai navikai laikomi vienais iš sėkmingiausiai gydomų virškinamojo trakto navikų, tačiau storosios žarnos navikų gydymo efektyvumas priklauso nuo jų stadijos. Jei navikas diagnozuojamas ankstyvųjų stadijų, tai didžioji dalis pacientų pasveiksta visiškai.

Didelė su kolorektaliniu vėžiu susijusi problema yra ta, kad žmonės nejaučia ankstyvųjų ligos požymių, todėl dažnai nustatoma jau pažengusi liga. I-II stadijos kolorektalinio vėžio Lietuvoje diagnozuojama mažiau kaip 40 %.

Diagnozuoti ikivėžines žarnyno ligas ir jas išgydyti arba diagnozuoti vėžį anksti padeda storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa, kurioje gali dalyvauti kiekvienas 50-74 metų amžiaus (imtina) Lietuvos pilietis. Ši valstybės finansuojama patikros programa Lietuvoje veikia nuo 2009 m. Norint išsirtinti pagal šią programą reikia kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Susimąstykite! Jūs galite paskatinti sau artimą žmogų pasinaudoti šia prevencine programa. Šiuo metu Lietuvoje sudaromos visos galimybės dar ankstyvose stadijose užkirsti kelią kolorektalinio vėžio plitimui – paslaugos nemokamos, tyrimas paprastas. Didele dalimi šios rizikos sumažinimas priklauso nuo jūsų pačių atsakingumo ir pastangų.

Kas turėtų išsitiirti dėl storosios žarnos vėžio rizikos?

- asmenys, kuriuos vargina naujai atsiradę virškinimo sutrikimai, pilvo pūtimas, pasikeitusi išmatų forma, kraujingos gleivės ar kraujas išmatose;
- vyresni nei 50 m.;
- asmenys, kurių šeimoje yra sirgusių storosios žarnos vėžiu;
- asmenys, kuriuos vargina vidurių užkietėjimas;
- asmenys, kuriems diagnozuoti adenominiai polipai;
- asmenys, sergantieji uždegiminėmis žarnyno ligomis;
- nutukę;
- asmenys, vartojantys daug riebalų ir mėsos, o mažai daržovių ir ląstelienos;
- asmenys gydyti radioterapija;
- asmenys, anksčiau sirgę storosios žarnos vėžiu;
- asmenys, kurių šeimoje buvo diagnozuotas kolorektalinis vėžys (ypač, kai liga buvo nustatyta jaunesniems nei 45 metų amžiaus asmenims).

Vieno ar kelių minėtų požymių buvimas nereiškia, jog šis vėžys būtinai išsivystys. Tokie patys požymiai gali būti ir sergant kitomis ligomis, tačiau norint atmesti vėžio diagnozę, jų ignoruoti nereikėtų;

Mokslininkai mano, kad daugiau įtakos vėžiui susiformuoti turi mūsų gyvenimo būdas. Tyrimais įrodyta, jog kolorektalinis vėžys, palyginti su kitų lokalizacijų piktybiniais navikais, yra labiausiai susijęs su dieta ir gyvenimo būdu. O tai reiškia, kad mes patys galime imtis priemonių sumažinti kolorektalinio vėžio atsiradimo riziką.

